

När vinner taxering i första instans laga kraft?

Av fögderidirektören Nils Gottliebsson

En första fråga att ställa är denna: om besvär kan anföras över taxeringen, har den då vunnit laga kraft? Kanske bör frågan preciseras så här: om besvär i visst avseende kan anföras över taxeringen, har den då i detta avseende vunnit laga kraft?

I "Taxeringshandbok" av Hedborg m fl skiljer man mellan *ordinära* rättsmedel och *extraordinära* sådana. Ordinära rättsmedel, heter det, är sådana varigenom ändring kan sökas i ett beslut eller utslag som inte vunnit laga kraft. Det är, fortsätter man, besvär enligt IX kap TF (§§ 73–76) som har karaktären av sådana rättsmedel. Beträffande besvärstiden gäller här att besvär av skattskyldig skall ha inkommit senast den 15 augusti under taxeringsåret och att kommun skall anföra besvär före utgången av september månad samma år, medan TI slutligen äger anföra besvär intill utgången av april månad efter taxeringsåret. (Inom parentes: "skall ha inkommit senast", "skall anföras före utgången av", "äger anföra besvär intill utgången av" – varför dessa varierande lokutioner?) Vad så gäller de extraordinära rättsmedlen konstateras i taxeringshandboken att möjlighet finns att genom "besvär i särskild ordning" vinna ändring i taxeringar som vunnit laga kraft men vilka alltså likväl "kan upprivas". I fortsättningen talas om att "bryta upp lagakraftvunna taxeringar" och det framhålls i anslutning härtill att detta självfallet är något som bör förekomma endast om starka skäl härför kan anföras. Vidare erinras om att regeringsformen § 18 tillägger Kungl Maj:t i regeringsrätten rätt att i taxeringsmål bevilja resning eller återställa försutten tid. Detta innebär, sägs det, "en särskild möjlighet att i extraordinär väg, efter ansökan hos Kungl Maj:t, få en lagakraftvunnen taxering upptagen till ny bedömning".

Det är nu jag börjar undra över språkbruket. I 99 § TF stadgas att om skattskyldig inte erhållit underrättelse enligt 69 § senast den 15 juli under taxeringsåret, så må den skattskyldige anföra besvär hos PN intill utgången av året efter taxeringsåret, eller om han icke under taxeringsåret erhållit debetsedel å slutlig skatt i anledning av den taxering, varom fråga är, inom ett år efter det han erhållit sådan debetsedel. Så har vi i 100 § de förutsättningar som ger den skattskyldige möjlighet att anföra besvär inom fem år efter taxeringsåret. Är det emellertid inte *endast*, vill man fråga, genom resning eller återställande av försutten tid som man tacklar *en lagakraftvunnen taxering*. Kan besvär anföras, ja då är taxeringen inte (i det hänseendet) lagakraftvunnen gentemot den som anför besvär. Jag medger villigt att jag inte studerat doktrinen och rättsfall på detta område och kanske går jag alldeles vilse. Men låt mig i alla fall fortsätta.

I anslutning till vad i 99 § stadgas må omnämnas att JO ifrågasatt om inte skattskyldig borde underrättas om innehållet i densamma när han tillställs underrättelse enligt 69 §¹. Sådan underrättelse kan ju komma den skattskyldige tillhanda efter den 15 juli (semestervistelse, utlandsresa!) och han skall då inte behöva tro att han förtuttit besvärstiden. JO menade att 99 § borde återges på underrättelse enligt 69 §. I Stockholm löste vi frågan så f å att vi vid underrättelse om avvikelse från deklara-tionen eller om åsatt taxering fogade avskrift av 99 § på ett särskilt papper. Jag tillskrev i det sammanhanget RSN och förordade avtryck av 99 § på meddelande varom fråga är. Jag ifrågasatte om inte också innehållet i 100 § borde återges.

Vad som föranlett denna uppsats är att stadgandet i 49 § 2 mom 1 p UF i ett ärende kommit i blickpunkten. I detta stadgande heter det: (Skattskyldig må av länsstyrelsen erhålla anstånd med inbetalning av skatt eller ränta) ”om den skattskyldige anfört besvär över taxering och erläggandet av skatt, som påförts i anledning av den icke lagakraftvunna taxeringen, skulle – –”. Vad menas här med ”den icke lagakraftvunna taxeringen”? Såvitt jag förstår kan därmed inte avses annat än att taxeringen just till följd av de besvär varom fråga är inte vunnit laga kraft. M a o att den skattskyldige med stöd av 73, 99 eller 100 §§ ägt anföra besvär och gjort det. Att besvären grundas på 99 eller 100 § (det senare mindre sannolikt i fall som här är fråga) medför alltså inte, enligt min mening, att anstånd jämlikt 49 § 2 mom p 1 kan förvägras, om eljest rekvisiten härför föreligger. Så har emellertid skett i ett fall i Stockholm.

Jag slutar med att upprepa huvudfrågan: är det verkligen korrekt att tala om att lagakraftvunnen taxering blir ”uppriven” eller ”uppbruten” när besvär i särskild ordning anföras? Är det inte i stället då så, att en taxering som i visst avseende inte vunnit laga kraft blir omprövad i detta hänseende p g a besvär?

¹ Jfr s 162.